

Saksdokumenter Verdensarvrådet 15. oktober 2013

Tid: 15. oktober, 1200-1500 (lunsj kl 12)

Sted: Storstuggu

Inviterte

Rådsmedlemmer: Ragnhild Aashaug, Hans Vintervold, Arnfinn Nergård, Jan Håvard Refsethås, Lars Erik Hyllvang, Ida Marie Bransfjell, Elisabeth Paulsen, Aasa Gjestvang

Observatører: Rørosmuseet v/Odd Sletten, Hedmark Fylkesmuseum avd Nordøsterdalsmuseet v/Kirsten Frønæs, MIST v/Petter I. Søholt, Destinasjon Røros v/Hilde Bergebakken, Kulturminneforvalter Røros kommune Jon Nordsteien, Riksantikvaren v/ Petter Koren

Rådsmedlemmer og observatører kan ta med bisittere etter behov

Saksliste:

Sak 14/13: Innkalling, saksliste, referat

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Godkjenning av referat 07. mai 2013.

Sak 15/13: Orienteringssaker

1. Utvidelse av Uthusprosjektet – ref sak 12/13
 - a. Kort innledning ved Magnus Borgos
 - b. Betraktninger fra feltarbeid – Per Hvamstad
 - c. Betraktninger fra feltarbeid – Amund Spangen
2. Rørosmuseet orienterer kort om konsolidering og arbeid videre – Odd Sletten
3. Skiltprosjekt
 - a. Skilting og info i verdensarven – Odd Sletten
 - b. Veiskilting – status og framdrift – Erlend Gjelsvik

Sak 16/13: Handlingsprogrammet i regional plan

Sak 17/13: Management plan for Røros bergstad og Circumferensen retningslinjer og krav

Sak 18/13: Godkjenning av rapporteringsmal for bruk av midler til “verdensarvprosjekter” – ref sak 04/13 og 11/13

Sak 19/13: Eventuelt

Sak 14/13: Innkalling, saksliste, referat

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Godkjenning av referat 07. mai 2013.

Sak 15/13: Orienteringssaker

1. Utvidelse av Uthusprosjektet – ref sak 12/13
 - a. Kort innledning ved Magnus Borgos
 - b. Betraktninger fra feltarbeid – Per Hvamstad
 - c. Betraktninger fra feltarbeid – Amund Spangen
2. Rørosmuseet orienterer om konsolidering med MiST og arbeid videre – Odd Sletten
3. Skiltprosjekt
 - a. Skilting og info i verdensarven – Odd Sletten
 - b. Veiskilting – status og framdrift – Erlend Gjelsvik

Sak 16/13: Handlingsprogrammet i regional plan

Handlingsprogrammet for regional plan ble til gjennom en lengre prosess i kommunene og fylkeskommunene. Hedmark fylkeskommune vedtok handlingsprogrammet på juniinget i 2012, mens Sør-Trøndelag fylkeskommune vedtok programmet på desemberinget samme år.

Handlingsprogrammet legger føringer for hvilket arbeid som skal prioriteres. I utgangspunktet gjelder programmet for to år og skal rulleres hvert år. Handlingsprogrammet følger opp strategiene i regional plan for Røros bergstad og Circumferensen (se vedlegg).

I handlingsprogrammet er følgende intensjon formulert:

Regional plan for Røros bergstad og Circumferensen har som ambisjon å sette standard nasjonalt og internasjonalt for god kulturminne- og naturforvaltning, for vedlikehold og istandsetting av kulturminner, og i like stor grad sette standard for god formidling, næringsutvikling og en helhetlig samfunnsplanlegging i sårbare områder.

Kommunene i Circumferensen, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Hedmark fylkeskommune, Sametinget, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Fylkesmannen i Hedmark, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren og Miljøverndepartementet har sluttet seg til følgende intensjonserklæring:

- Målet for verdensarvnomineringen er å ta vare på Røros bergstad og Circumferensen med kulturminner og kulturlandskap for å vise hvorfor bergstaden ble etablert på dette stedet, og hvordan samfunnet fungerte og utviklet seg.
- Det historiske særpreget, kvaliteter og tradisjoner skal være grunnlag og bærende kraft for næringsutvikling, samfunnsutvikling, kulturaktiviteter og gode levekår.
- Bergstaden skal holdes i hevd som levende bysamfunn uten at de spesielle kvalitetene forringes.
- Kulturlandskapene, både de industrielle, agrare og samiske, skal holdes i hevd og være grunnlaget for levende bygder.
- Røros og Circumferensen skal forvaltes etter gjeldende nasjonal lovgivning. Norges mål for verdenarvstedene er at de skal være eksempler på "beste praksis" innen kulturminne- og naturforvaltning og innen formidling av verdensarvverdiene.

Gjennom 2-års handlingsprogram som rulleres årlig, legges det opp til oppfølging av strategiene i regionplanen. Handlingsprogrammet vil vise både fellestiltak og tiltak i enkeltkommuner.

For fellestiltakene og for samarbeidet i verdensarvrådet generelt, er det vesentlig at det faglige og administrative samarbeidet mellom kommunene finner en god form. Strategi 1.2 peker på behovet for å etablere en interkommunal faglig rådgivende enhet. Handlingsprogrammet inneholder ingen tiltak som spesielt følger opp denne strategien. Imidlertid er det løpende dialog mellom kommunene om flere elementer og muligheter i samarbeidet. Gjennom disse prosessene vil forutsetningene for felles organisering og mulige organisatoriske løsninger bli vurdert. Dette dreier seg blant annet om ordninger som Fjell-trainee.

Saksutredning

Bare to tiltak kan sjekkes ut fra programmet:

- Periodisk rapportering til UNESCO - verdensarvkoordinator
- Forprosjekt – forurensing i Nordgruvefeltet – Verdensarvkoordinator, Rørosmuseet og grunneiere

Tiltak det jobbes med konkret med i dag, er følgende:

Prosjekt	Ansvarlig	Status
Vasshjulet på Mugg	Holtålen kommune, Rørosmuseum, Sør-Trøndelag fylkeskommune	Utredning gjort av Rørosmuseum
Reguleringsplan Femundshytten	Engerdal kommune, Hedmark fylkeskommune	?
Kobberverkets betydning for samiske levevilkår	Rørosmuseum	Midler har kommet til prosjekt. Sørsamisk avdeling jobber med dette.
Grafisk profil og skilting	Verdensarvkoordinator, Rørosmuseum, Statens Vegvesen, Riksantikvaren (kommunene, fylkeskommunene, Destinasjon Røros)	Arbeid med skilting pågår. Viser til orientering.
Formidling av verdiene i og kunnskapen om verdensarven og kulturarven	Rørosmuseum, Verdensarvkoordinator	Pågående arbeid som mangler en overordnet plan
Brosjyre for Femundshytten	Engerdal kommune, Verdensarvkoordinator, Hedmark fylkeskommune, Rørosmuseum	Har gjort befaring på Femundshytten. Må sees i sammenheng med skiltprosjekt
Informasjonspunkt Tolga gamle kraftstasjon	Tolga kommune, Nordøsterdalsmuseum, kulturminneforvalter Røros kommune (Rørosmuseum)	Befaring gjort.
Lokalmat Tolga	Tolga kommune, Helge Christie	Holdes årlig
Femund II – verneverdig fartøy	AS Femund. Riksantikvaren	?

Prosjekter som ikke er formelt igangsatt

- Dokumentasjon og sikring av ruinene etter Dragås smeltehytte/Eidet
- Restaurering av tørmurer
- Leden Tufsingdal-Røros (litt usikker)
- Kartlegging og registrering av kulturminner knytta til kølbrenning og-kjøring

Prosjekter som kan tenkes inn

- Skoleprosjekt – formidling – samarbeid med Falun – samarbeid med Forollhogna nasjonalpark
- Tømmerrennene i Langtjønna landskapsvernområde
- Istandsetting av vassrenna i Nordgruvefeltet
- Verdensarvsenter
- Management plan

Det er mer enn nok prosjekter underveis som alle vil kreve fortsatt finansiering. Vi har også begrensede menneskelige ressurser og mange av prosjektene utføres allerede av Rørosmuseum

eller i samarbeid med Rørosmuseet. Det kan derfor være tjenlig å be om at handlingsprogrammet videreføres for 2014 og at man bruker andre halvdel av 2014 på å revidere programmet for 2015. Arbeid med management plan for verdensarvområdet bør imidlertid inn i handlingsprogrammet.

Saken bør også diskuteres av verdensarvrådet.

Innstilling

Handlingsprogrammet videreføres for 2014 med et ekstra tillegg: "Forvaltningsplan (management plan) for verdensarven Røros bergstad og Circumferensen ferdigstilles i løpet av 2014. Handlingsprogrammet (action plan) oppdateres. Verdensarvkoordinator leder arbeidet."

Vedtak

Sak 17/13: Management plan for Røros bergstad og Circumferensen retningslinjer og krav

I forbindelse med nominasjonsprosessen ble det laget en førstegenerasjons forvaltningsplan (management plan) for verdensarvområdet med tilhørende handlingsprogram (action programme). Se planen og handlingsprogrammet her (obs! 35 sider langt dokument):

http://brage.bibsys.no/riksant/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_27809/3/Verdensarv_Roeros_nomination_ManagementFramework.pdf

I handlingsprogrammet er det oppført at man skulle gjennomføre arbeidet med andregenerasjons forvaltningsplan (s. 34 paginert) i perioden 2009-2011. Det har vært en del diskusjon om hvorvidt man trenger en slik plan. I utgangspunktet var regional plan tenkt å fylle denne funksjonen. UNESCO krever nå at vi setter i gang med dette arbeidet.

I strategidokumentet “Ny, helhetlig verdensarvpolitikk” er det laget en skisse med hovedpunkter for hva forvaltningsplanen skal inneholde:

Skisse til en forvaltningsplan for verdensarven – forslag til innhold

Forslag til innholdsfortegnelse tar utgangspunkt i temaer omtalt i veiledningsmateriale utarbeidet av rådgivende organisasjoner til konvensjonen. Temaene/overskriftene er relevante for alle kategorier eller typer verdensarv. Planen skal gi en samlet oversikt over planer, regelverk eller andre forhold som berører verdensarvområdet og være et praktisk hjelpemiddel for målrettet samarbeid om oppfølging av verdensarvstatusen.

1. Innledning:

- forpliktelser som statspart til konvensjonen
- innhold, virkning og formål med planen
- forankringen av planen (hvem har bidratt til å utarbeide planen)

2. Beskrivelse av verdier:

- objektet/områdets framstående universelle verdi (OUV)
- tilstandsbeskrivelse for de enkelte verdiene (status samt sårbarhet)
- supplerende verdier (biologiske-, sosiale- og/eller økonomiske verdier/ressurser)
- kart

3. Påvirkningsfaktorer:

- miljøtrusler (internasjonalt, nasjonalt, regionalt, lokalt)
- brukerinteresser
- risikoanalyse/-vurdering og status for evt kriseberedskap
- samarbeid

4. Visjon og mål:

- overordna visjon for området/objektet (20-30 års perspektiv)
- mål for bevaring og styrking av OUV (kjerneverdiene)
- mål for bevaring og styrking av verneformål i evt verneforskrifter etter særlov
- mål for bevaring og styrking av relevante støttende verdier
- mål for kompetansebygging og forskning
- mål for informasjon- og formidling
- mål for besøkshåndtering

5. Mål for OUV:

- konkrete og detaljerte mål for forvaltning av kjerneverdiene (OUV). Alle mål skal ha tilhørende målbare tilstandsindikatorer og det defineres grenseverdier for hva som er ønsket tilstand.

6. Virkemidler:

- gjeldende lovverk, arealplaner, bestemmelser og retningslinjer (juridisk)
- finansieringskilder
- tradisjonspraksis
- informasjon og formidling
- sonering (om ev. målretting av tiltak mot relevante delarealer eller tidsperioder)
- buffersone (om forholdet mellom verdensarvverdiene og tilgrensende arealer)

7. Overvåking/evaluering:

- hvem leverer data på hvilke indikatorer, når, til hvem og i hvilken form
- om hvordan data sammenfattes og tilrettelegges for bruk blant forvaltningsaktørene

8. Revisjon:

- tidspunkt, prosess, ansvar for rullering av; a) plan for forvaltning, b) tiltaksplan

9. Forvaltningssystemet:

- beskrivelse av aktører, roller, myndighet, kompetanse og kapasitet til å identifisere behov, prioritere tiltak, gjennomføre, evaluere og rapportere. (systemets gjennomføringsevne)
- ressurser: budsjett og budsjettbehov, bemanning og bemanningsbehov, infrastruktur og infrastrukturbehov

10. Tiltaksplan:

- samlet oversikt over tiltak for oppfølging av overordna og detaljerte mål (prioriterte tiltak, tidsramme, kostnadsoverslag, ansvarlig, samarbeidspartnere, finansiering, rapportering).

Vedlegg og tilleggsinformasjon til forvaltningsplan for verdensarven

- I) Ev. delplaner avhengig av type verdier, påvirkningsfaktorer, utfordringer og prioriterte tiltak/satsinger i det enkelte verdensarvområde
 - a. Besøksforvaltningsplan
 - b. Skjøtselsplaner eller restaureringsplaner
 - c. Formidlingsplan
 - d. Overvåkingsplan
 - e. Plan for kapasitets- og kompetansebygging (10 år)
 - f. Forretningsplan
 - g. Plan for risikohåndtering
- II) Detaljkart og ev. temakart
- III) Organisasjonskart og kontaktinformasjon
- IV) Lenke til nominasjonsdokument, innskrivningsvedtak og evalueringer
- V) Lenker til fagrapporter og relevant faktainformasjon
- VI) Lenke til Unescos operasjonelle retningslinjer for oppfølging av verdensarvområder

Saksutredning

Forvaltningsplanen må utarbeides jmf UNESCOs krav. Det skisserte innholdet fra strategidokumentet gjengitt ovenfor samsvarer med strukturen i foreliggende forvaltningsplan. Mye av innholdet kan dermed klippes og limes. I tillegg kan vi bruke mye av materialet fra regional plan. På noen punkter må vi oppdatere planen og ny informasjon innhentes.

Dette arbeidet bør startes så fort som mulig. Planen bør kunne vedtas på verdensarvrådets siste møte i 2014 med tilhørende handlingsprogram. Siden vi da også skal revidere handlingsprogrammet for regional plan, har vi en god mulighet til å samkjøre programmene.

Innstilling

Planarbeidet settes i gang. Verdensarvkoordinator leder arbeidet og har dette som en av sine hovedarbeidsoppgaver. Eksisterende handlingsprogram vurderes. Gjennomførte tiltak sjekkes ut og de andre videreføres. Nye tiltak blir vurdert opp mot arbeidet med handlingsprogrammet for regional plan i 2014.

Verdensarvrådet er styringsgruppe og informeres om planarbeidet gjennom møtene i 2014.

Vedtak

**Sak 18/13: Godkjenning av rapporteringsmal for bruk av midler til
“verdensarvprosjekter” – ref sak 04/13 og 11/13**

Innstilling

Vedlagte mal godkjennes. Alle aktører i verdensarvrådet rapporterer til verdensarvkoordinator innen 22. november. På bakgrunn av rapportene utarbeider verdensarvkoordinator årsmelding for Verdensarvrådet.

Vedtak

Sak 19/13: Eventuelt